

Doğumum ve Tahsil Hayatına Başlamam

1928 yılında Erzurum merkez köylerinden Güllüce’de dünyaya geldim. Babam koyun tüccarıydı. Bu yüzden Erzurum’a sık sık giderdi. Çocukluğumuzda babam bana daima:

“Erzurum’da Mustafa Efendi adında bir âlim var. Kardeşin Musa ile seni Erzurum’a götüreceğim. Tâ ki, Mustafa Efendi’den ilim tahsil edesiniz.” derdi.

Bu sözleri duya duya içimizde ilim tahsiline bir iştihak hasıl oldu. Zaten dedem de hoca olduğu için, okumaya hevesli idik.

Mehmed Kırkinci Hocaefendi'nin Babası

1940’da Erzurum’a geldik. Babam Gürcü Kapı’da bir dükkan açtı. Evimiz İhmal mahallesindeydi. Evimizin karşısında İhmal Camiinin imamı Mehmet Efendi’nin evi vardı. Mehmet Efendi ile tanıştık. O zat cumaları vaaz ederdi. Vaazları çok tesirliydi. İbadet ve ahlâka dair konuları anlatırdı. Bu benim hoşuma gittiğinden cumaları onun vaazlarına devam ettim. Bu sayede bendeki ilme karşı olan kıvılcım alevlendi. Mehmet Efendi’nin de Ziyaeddin isminde 20-25 yaşlarında bir oğlu vardı. Erzurum’a gelmemizin sebebini anlattığımızda, hem Mehmet Efendi hem de oğlu bize ve babama karşı bir muhabbet bağladılar.

Mehmed Kırkinci Hocaefendi'nin ilk hocası Mustafa Efendi

Ziyaeddin Efendi, bir gün bize dedi ki:

*“Bu mahallede münzevi **Rauf Efendi** isminde evliyadan bir zat var. Bir gün gidelim elini öpelim ve onun duasını alalım. Çok değerli bir insandır.”*

Rauf Efendi’nin yanına gittik. Arkasında kütüphanesi, seccadenin üzerinde, elinde tesbihi, önünde bir rahle üstünde birkaç kitap, yanında da semaver ve ufak bir sobası vardı. Öyle bir huzur buldum ki anlatamam. Çehresinde öyle bir nur tebellür ediyordu ki, bu nur sanki sakalının beyaz kıllarından akıyordu.

Rauf Efendi:

“Bu genç kimdir?” diye sordu. Bunun üzerine Ziyaeddin Efendi de beni takdim etti ve:

“Babası Celalettin Efendi, bu Mehmet Efendiyi ilim tahsil etmesi için köyden Erzurum’a getirdi.”

dedi. Buna binaen bana iltifat ederek şunları söyledi:

Mehmed Kırkıncı Hocaefendi'nin ikinci hocası Hacı Faruk Efendi

“İnd-i İlahîde en makbul hicret, ilim için yapılan hicrettir. Selef-i salihin, ilimlerini hep gurbetten almışlardır. Kimisi gurbet illere ilim götürmüşler, kimisi de ilim tahsili için diğer ülkelere gitmişlerdir. Bu zamanda ise ilme olan ihtiyaç her zamandan fazladır. Erzurum’da çok az ilim adamı kaldı. Müderris olarak Sadık Efendi, Hacı Faruk Efendi, Hacı Mustafa Efendi, Sakıp Efendi’den başka müderris kalmadı. Bu yüzden şimdi ilim okumanın fazileti 100 yıl öncesine göre çok daha fazladır.”

Rauf Efendi bizi ilme teşvik için Peygamberimiz'den şöyle bir hadis de nakletti;

“Bir kimse ilim talebiyle yola düşerse Allah Teâlâ cennet yollarından birini ona kolaylaştırır. Hatta melekler dahi kanatlarını onun önüne sererler.”

Sohbetin bir yerinde **“Alimler peygamberlerin varisleridirler.”** hadis-i şerifini nakletti. İki saat kadar süren sohbetten sonra elini öperek yanından ayrıldık.

Dışarıya çıktığımızda Ziyaeddin Efendi:

“Bu zatı nasıl buldun?” dedi. Ben de:

“Çok sevdim ve hayran oldum.” dedim.

Ziyaeddin Efendi de:

“Ehlullah’ın kalpleri aynadır, nazar edenler Cemâl-i İlâhiyeyi onda müşahede ederler. Rauf Efendi onlardan biridir.” dedi.

Daha sonra Rauf Efendiyi defalarca ziyaret ettik. Bir sohbetinde Rauf Efendi **on iki ilimden** söz etmişti ve ben **“Bu işi yapabilir miyim?”** diye düşünmeye başladım. Bu endişemi Ziyaeddin Efendiye söylediğimde:

“Muhammed Efendi, sen daha hayatının baharını yaşıyorsun. Okuyan için ilim sarayının kapıları her zaman açıktır. İlim, ucu bucağı görünmeyen zengin bir bağıdır. Onun içine giren kimse boş çıkmaz.” dedi.

Alvarlı Efe Hazretleri

Rauf Efendi’yi ara sıra ziyaret ediyordum. Bir defasında da Erzurum’un manevî sultanlarından Topçuların Ağa Efendi ve Alvar İmamı Muhammed Lütfü Efendi'den çok sitayişle bahsetti. O sohbetten öğrendiğime göre; Efe Hazretleri Bitlis'teki Küfrevizade Muhammed Efendi'nin halifelerinden biriymiş. İrşad faaliyetlerine Hasankale'nin Alvar köyünde imam iken başlamış ve birçok insanın hidayetine vesile olmuş. Kardeşi Vehbi Efe de maneviyat aleminin sultanlarından biriymiş. Onun hizmeti, köylere gezerek vaaz u nasihat etmek, ayrıca fakir fukaraya yardımda bulunmak, köylere yol ve su gelmesine yardımcı olmak tarzında gerçekleşmiş. Bu iki kardeşin büyük himmetleriyle birçok insan içki ve benzeri haramlardan uzaklaşmışlar ve ibadet ehli olmuşlar.

Ziyaeddin Efendi ile Mustafa Efendi'nin kardeşi **Hüsnü Efendi'nin** ziyaretine gittik. Ziyaeddin Efendi benim Mustafa Efendi'den ilim tahsil etmek için geldiğimi söyledi. Hüsnü Efendi de:

“Hoca Efendi (Mustafa Efendi) şimdi İstanbul'da Elmalılı Hamdi Efendi'nin rahle-i tedrisine devam ediyor. O gelinceye kadar biz hem hüsn-i hat çalışırız, hem de sohbet ederiz.” dedi.

Çarşamba günü gittiğimde benim için kamyş kalem, defter ve mürekkep aldığı görüldü. Bana ilk defa **“Rabbiyessir ve lâ tüassir”** duasını ders olarak verdi. Sayfanın başına yazdığı bu yazıyı defalarca yazıyordum. Her seferinde ilim ve ibadetin ehemmiyetinden, dünyanın fani olduğundan, ahiret hayatından bahseden hikmetli cümleleri bana ders veriyordu.

Hüsnü Efendi, ara sıra beni hocaların vaazlarına da götürürdü. **Müftü Solakzade Efendi'nin** vaazlarından çok istifade ederdim.

Hüsnü Efendi bir pazar sabahının erken saatlerinde bizim eve geldi. Beni Kavakkapısı'ndaki kabristana götürdü. Kabristan o sırada sökülüyordu. Beni tuğladan yapılmış, sökülmüş bir kabrin yanına götürdü. İskelet halindeki bir cesedi

---

göstererek bana:

“Bu ölünün ruhuna bir Fatiha okuyalım.” dedi. Ben Fatiha'yı okuduktan sonra elini benim kafama vurarak:

“Bir gün bu kafa da onun gibi olacak. Her şeyi unut, bunu unutma.”

dedi. Meğer beni oraya kadar yalnız o cesedi göstermek için götürmüş.

Hüsnü Efendi bir gün bana:

Babadereli Ahmet Efendi

“Babadereli Ahmet Efendi (Abdulğafur Efendinin babası) Erzurum'a gelmiş. Murat Paşa Camii imamı Mihrali Efendi'nin evinde misafirmiş. *Gidip onun da elini öpüp, duasını alalım.”* dedi. Yatsı namazını kılıp ziyaretine gittik.

Hüsnü Efendi onu anlatırken:

“Kendisi seyyittir. Bütün ömrü İslâm'ın hizmetinde geçmiştir. Hem müderris, hem büyük bir velidir. Hatta Erzurum'un meşhur müftüsü Solakzade Sadık Efendi, Şafii mezhebine ait fikhi meselelerde halkı ona gönderirdi.” diyordu. Böylece onu görmeye iştiyakım arttı.

Mihrali Efendi'nin evine gittiğimizde Erzurum eşrafından bir cemaatin evde toplandığını gördük. Ahmet Efendi bir kenara oturmuş, kendisine mahsus tatlı bir şive ile va'z-u nasihat ediyordu. Sohbetlerinin temelini İslâm birliği, müminler arasındaki muhabbet ve kardeşlik oluşturuyordu. Ayet ve hadislerle süslediği sözlerini, cemaat şevkle dinliyordu.

Hayatının sonuna kadar Erzurum'a her gelişinde ziyaretine gider, sohbetinde bulunurdum.

Ahmet Efendi'nin vefatından iki sene önce (1976 yılında) Osman Demirci Hoca yine İstanbul'dan Erzurum'a gelmişti. Ahmet Efendi'nin köyde hasta olduğunu, belki bu hastalıktan kurtulamayacağını söyledi. Bunun üzerine son bir defa ziyaretine gitmeye karar verdik. Mevsim bahardı. Bulduğumuz bir arabayla çamurlu yollardan geçerek güçlkle köye vardık. Kapıdan içeri girdiğimizde kendisinin yatakta, oğullarının ise etrafında olduğunu gördük. Bizi görünce:

“Kaldırın beni!..” dedi. Arkasına yastıklar koyarak oturtular. Bizde elini öpüp duasını aldık. Çay getirdiler. Çayımızı yudumlarken memleket meselelerinden sordu.

Bu hasta hâliyle memleketin dertleriyle meşgul olması beni gerçekten hayrete düşürdü. Öğle namazını eda ettikten sonra yemek getirdiler. Yemek esnasında içimden:

“Bu zat, bu yataktan zor kalkar.” diye geçti ve kalben çok rahatsız oldum. Ben tam böyle düşünürken Ahmet Efendi:

“Ben ölmeyeceğim, iki sene daha yaşayacağım.”

dedi. İki sene sonra güzel bir bahar günü 1978 yılının aynı ayında vefat etti. Cenazesinde bulunduk.